

ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิธีคิด

มนัสวี ศรีนนท์

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

อีเมล: b_av7@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิธีคิดนี้เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างที่มีอยู่ในคนและสังคม โดยพบว่า 1. ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิธีคิด ระดับมูลฐาน ได้แก่ ความสัมพันธ์กันระหว่างทฤษฎีเจเนอเรชัน กลุ่มที่ 1 คือ โซเลนต์เจเนอเรชัน และกลุ่มที่ 2 คือ เจเนอเรชันปีกับกระบวนทรรศน์ที่ 1 คือ ดึกดำบรรพ์ และกระบวนทรรศน์ที่ 2 คือ ยุคโบราณ 2. ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิธีคิด ระดับกลาง ได้แก่ ความสัมพันธ์กันระหว่างทฤษฎีเจเนอเรชัน กลุ่มที่ 3 คือ เจเนอเรชันเอกซ์ และกลุ่มที่ 4 คือ เจเนอเรชันวาย กับกระบวนทรรศน์ที่ 3 คือ ยุคกลาง และกระบวนทรรศน์ที่ 4 คือ นวนยุค 3. ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิธีคิด ระดับสูง ได้แก่ ความสัมพันธ์กันระหว่างทฤษฎีเจเนอเรชัน กลุ่มที่ 5 คือ เจเนอเรชันแซด กับกระบวนทรรศน์ที่ 5 คือ หลังนวนยุค

คำสำคัญ: ทฤษฎีเจเนอเรชัน, กรอบวิธีคิด

Theory of Generation and Cognitive Framework

Manatsawee Srinont

Institute for Innovative Learning, Mahidol University

E-mail: b_av7@hotmail.com

ABSTRACT

This article concludes that to analyze the theory of generation and cognitive framework will be analyze the difference of human and society was found that 1) the theory of generation and cognitive framework base on the relationship between the theory of generation group 1 such as silent generation and group 2 such as B generation with paradigm no.1 was prehistory and the paradigm no.2 was ancient. 2) the theory of generation and cognitive framework in middle way such as the relationship between the theory of generation group 3 such as X generation and group 4 such as Y generation with paradigm no.3 was medieval ages and the paradigm no.4 was new generation. 3) the theory of generation and cognitive framework in high level such as the relationship between the theory of generation group 5 such as Z generation with paradigm no.5 was after modern generation.

Keywords: Theory of generation, Cognitive framework

บทนำ

ศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรและองค์กรในปัจจุบันมีอยู่อย่างหลากหลาย โดยศาสตร์ทั้งหมดเหล่านั้น เมื่อผู้บริหารนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรและองค์กรของตนแล้วย่อมจะได้ผลบ้างไม่ได้ผลบ้าง แต่ที่เห็นว่าจะได้ผลเป็นรูปธรรมมากที่สุดคือเมื่อผู้บริหารนำศาสตร์มาใช้กับบุคลากรและองค์กร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของบุคลากรในองค์กรและมีความรอบรู้เกี่ยวกับองค์กรด้วย เพราะในปัจจุบัน บุคลากรในองค์กรนั้นมีอยู่หลายเจนเนอเรชัน โดยแต่ละเจนเนอเรชันก็มีคุณลักษณะนิสัย และการให้คุณค่าที่แตกต่างกันไป หากผู้บริหารไม่รู้จักธรรมชาติต่างๆ เหล่านี้ของบุคลากรแต่ละเจนเนอเรชันแล้ว การบริหารจัดการองค์กรย่อมจะเกิดอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ประการได้ ดังนั้น การเข้าใจทฤษฎีเจเนอเรชันของบุคลากรในองค์กรย่อมเป็นเครื่องมือให้ผู้บริหารรู้จักใช้ทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่วนความรอบรู้ในองค์กรของผู้บริหารก็จัดว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นเหมือนกัน เพราะในความเป็นองค์กรนั้นย่อมจะมีปรัชญา อัตลักษณ์ และค่านิยมขององค์กรเป็นการเฉพาะนั่นเอง

การที่ผู้บริหารต้องเข้าใจทฤษฎีเจเนอเรชัน (Theory of Generation) ที่ปรากฏในบุคลากรในองค์กรตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้บริหารองค์กรควรมีกรอบวิธีคิด (cognitive framework) ด้วย เพราะวิธีคิดนี้จะช่วยให้ผู้บริหารและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในความเป็นจริงเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ สังคม และโลกมากขึ้น ด้วยองค์กรที่เป็นอยู่ในปัจจุบันส่วนมากประกอบด้วยบุคลากรที่มีกระบวนการทัศนวิธีคิดเหมือนกันบ้างแตกต่างกันบ้าง แต่โดยส่วนมากแล้ว มักจะมีกระบวนการทัศนวิธีคิดที่ต่างกัน ดังนั้น ถ้าหากทุกฝ่ายในองค์กรมีความชัดเจนในกรอบวิธีคิดทั้ง 5 กระบวนการทัศนแล้ว ย่อมจะทำให้การทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรหรือบุคลากรกับบุคลากรเกิดความเข้าใจกันมากขึ้นและมีความขัดแย้งกันน้อยลง เรียกว่าทำงานกันไปมีความสุขกันไปในนั่นเอง

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับความสำคัญของทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิธีคิด จึงทำให้เห็นได้ว่าการทำงานในปัจจุบันนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของคนที่มีและองค์กรที่เป็น เพราะหากขาดองค์ความรู้ดังกล่าว การทำงานย่อมจะไม่ราบรื่นคือมีแนวโน้มที่การทำงานร่วมกันจะไม่ประสบความสำเร็จ ฉะนั้น ในที่นี้ ผู้เขียนจะได้ศึกษาทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิธีคิดเพื่อพัฒนาเป็นองค์ความรู้สำหรับพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กรต่อไป

ทฤษฎีเจเนอเรชันทั้ง 5 กลุ่ม

สำหรับเรื่องทฤษฎีเจเนอเรชันนี้ มีนักวิชาการที่จำแนกแยกแยะเป็นกลุ่มไว้แตกต่างกัน กล่าวคือมีบางคนแบ่งเป็น 4 กลุ่มบ้าง 5 กลุ่มบ้าง โดยการแบ่งกลุ่มที่ต่างกันดังกล่าวนี้ มักเป็นความแตกต่างในการกล่าวรวมกลุ่มกันระหว่างกลุ่มไซเลนต์เจเนอเรชัน (Silent generation) และกลุ่มเจเนอเรชันบี (Baby Boomer Generation) หมายความว่านักวิชาการที่ระบุว่ามี 4 เจเนอเรชันนั้นก็อธิบายรวมๆ ทั้ง 2 กลุ่มนี้เข้าด้วยกัน เพราะเห็นว่าไม่ค่อยมีความสำคัญหรือมีความแตกต่างกันไม่มากนัก แต่สำหรับการอธิบายเรื่องเจเนอเรชันในที่นี้ ผู้เขียนจะแสดงเนื้อหาเจเนอเรชันเป็น 5 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ซิลเลนต์เจเนอเรชัน (Silent generation) หมายถึง คนที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2468-2488 ประชากรรุ่นนี้จะมีไม่มากเท่ารุ่นอื่น ๆ เพราะเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 พอดี และหลังจากนั้นก็เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจตกต่ำ ดังนั้น ผู้คนจึงมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ต้องทำงานหนักในโรงงาน หามรุ่งหามค่ำ คนรุ่นนี้จึงมีความเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนมาก มีความจงรักภักดีต่อนายจ้างและประเทศชาติสูง เคารพกฎหมาย เป็นยุคที่ผู้หญิงเริ่มออกมาทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น กระทั่งเวลาผ่านไป เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว คนในรุ่นนี้จึงได้รับโอกาสมากขึ้น มีช่องทางการสร้างกิจการของตนเอง รวมทั้งมีบทบาทในการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นรากฐานจนถึงปัจจุบันนี้ (<https://highlight.kapook.com/view/83492>, มาดูกัน...คน 8 เจเนอเรชัน คุณอยู่ในกลุ่มไหนนะ?, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560)

กลุ่มที่ 2 เจเนอเรชันบี (Baby Boomer Generation) หรือ “Gen-B” ซึ่งเป็นคนสูงอายุในปัจจุบัน (พ.ศ. 2489-2507) คนกลุ่มนี้เป็นผลผลิตหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่แต่ละประเทศต้องการเร่งผลิตประชากรเพื่อมาพัฒนาประเทศที่บอบช้ำ โดยเขาได้รับรู้ถึงความลำบากของพ่อแม่ ความแร้นแค้นทางเศรษฐกิจ ภาวะวุ่นวายต่าง ๆ ทำให้มีความอดทนสูง สู้งาน ขอบทำงานและประสบความสำเร็จด้วยตัวเอง เนื่องจากมีประชากรจำนวนมากที่เกิดในช่วงเดียวกัน ทำให้มีการแข่งขันสูง นอกจากนี้ คนเจนบี ยังยึดระบบชนชั้น ตรงนี้หมายถึงการทำงาน เนื่องด้วยสมัยก่อนเทคโนโลยียังไม่ทันสมัยและแพร่หลาย ทำให้องค์ความรู้ตกอยู่กับชนชั้นนำหรือชนชั้นปกครอง ฉะนั้น เขาจึงเชื่อมั่นและรับฟังคำสั่งจากผู้นำหรือหัวหน้างานที่มีองค์ความรู้มากกว่า ขณะเดียวกัน คนยุคนี้ใช้ชีวิตเรียบง่าย เป็นคนเก็บออมมากกว่าใช้

กลุ่มที่ 3 เจเนอเรชันเอ็กซ์ (Generation X) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “Gen-X” ซึ่งเป็นคนวัยทำงานในยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2508-2522) เป็นผลกระทบจากการผลิตประชากรล้นจนต้องคุมกำเนิด ขณะเดียวกัน เทคโนโลยีเริ่มทันสมัยและแพร่หลายขึ้น และเริ่มมีตัวเลือกมากขึ้น ทำให้คนกลุ่มนี้เริ่มมีความอดทนน้อยลง มักจะตั้งคำถามว่าทำไมชีวิตต้องทน ในเมื่อมีโอกาสและตัวเลือกมากขึ้น คนเจนบียังทำงานด้วยตัวเอง ยึดระบบชนชั้นน้อยลง เก็บออมและใช้เท่าที่มี เลือกทำงานที่ชอบ รักอิสระ และมีความคิดสร้างสรรค์แหวกกรอบ

กลุ่มที่ 4 เจเนอเรชันวาย (Generation Y) หรือ “Gen-Y” ซึ่งเป็นคนวัยตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายถึงเริ่มทำงานใหม่ (พ.ศ. 2523-2540) คนกลุ่มนี้เกิดมาพร้อมเทคโนโลยีทันสมัยและแพร่หลาย รวมทั้งองค์ความรู้ ทำให้มีความอดทนเริ่มน้อยลง สมารถสั้นขึ้น ชอบ Copy-Paste และเปลี่ยนงานบ่อย คนเจนบีไม่ชอบชนชั้น ซึ่งตรงนี้หมายถึงการทำงานและใช้ชีวิต โดยเด็กยุคนี้ชอบการทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกันมากกว่าฟังคำสั่งจากหัวหน้าหรือผู้นำอย่างเดียว และการบังคับขู่เข็ญจากพ่อแม่

กลุ่มที่ 5 เจเนอเรชันซี หรือแซด (Generation Z) หรือ “Gen-Z” (พ.ศ. 2540 ขึ้นไป) ซึ่งเป็นคนกลุ่มวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงมัธยมศึกษาตอนต้น คนกลุ่มนี้เกิดมาด้วยการเลี้ยงดูที่เพียบพร้อม เทคโนโลยีทันสมัยและแพร่หลาย รวมถึงองค์ความรู้ เพียงกระดิกนิ้วก็ได้สิ่งที่ต้องการและมีตัวเลือกมาก ทำให้คนกลุ่มนี้มักทำในสิ่งที่ชอบ ชอบความสะดวกสบาย ไม่ชอบพิธีการ และสามารถทำอะไรหลาย ๆ อย่างได้ในคราวเดียวกัน (<http://www.thaitrainingzone.com/HrdNewsDetail.asp?id=634>, สแกนนิสัย “คน 4 เจเนอเรชัน” แม้ต่างกันก็อยู่ร่วมกันได้, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560)

ตามที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด ทำให้เข้าใจได้ว่าทฤษฎีเจเนอเรชันนั้นเป็นเรื่องของการเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะ นิสัย และการให้คุณค่าของคนในแต่ละกาลสมัย ตลอดถึงเป็นการทำให้เข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์โลกอีกด้วย ดังนั้น การบริหารจัดการองค์กรและการใช้ชีวิตในปัจจุบันจำเป็นต้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีเจเนอเรชัน เพราะการเข้าใจในคนที่รู้จักมักคุ้นที่มีความแตกต่างกันในวัยซึ่งมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ เรื่องก็คือการมีความรู้ในเรื่องทฤษฎีเจเนอเรชันนั่นเอง สรุปแล้ว การที่คนในสังคมมีความแตกต่างกันมากบ้างน้อยบ้างนั้นสามารถกล่าวได้ว่าล้วนได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีเจเนอเรชันแน่นอน หมายความว่าหากคนที่อยู่ร่วมมีเจเนอเรชันเดียวกันหรือไม่ห่างกันก็ย่อมจะมีหลาย ๆ เรื่องที่ไม่แตกต่างกัน แต่ถ้ามีเจเนอเรชันแตกต่างกันมากก็ย่อมจะมีคุณลักษณะ นิสัย และการให้คุณค่าที่แตกต่างกันไปด้วย

กรอบวิธีคิดทั้ง 5 กระบวนทรรศน์

การทำความเข้าใจเรื่องคนนี้สามารถทำได้ด้วยองค์ความรู้เรื่องทฤษฎีเจเนอเรชันตามที่กล่าวมาแล้ว แต่เชื่อว่าเฉพาะทฤษฎีเจเนอเรชันอย่างเดียวเท่านั้นที่สามารถทำให้รู้และเข้าใจคนได้ดี กล่าวคือยังมีกรอบวิธีคิดที่สามารถให้ความรู้ความเข้าใจทรัพยากรมนุษย์ได้เหมือนกัน ดังนั้น ต่อไปนี้ผู้เขียนจะได้แสดงวิธีคิดของคนในแต่ละกาลสมัยในกรอบวิธีคิดทั้ง 5 กระบวนทรรศน์ดังนี้

กระบวนทรรศน์ที่ 1 ดึกดำบรรพ์ (Primitive Paradigm) มองว่าโลกไม่มีกฎ และอะไรก็ไม่มีความหมาย ทุกอย่างเป็นไปตามน้ำพระทัยของเบื้องบน แม้แต่น้ำพระทัยของเบื้องบนเองก็ไม่มีกฎ จึงเผด็จการทุกอย่างได้แบบตามใจฉัน ผู้ถือกระบวนทรรศน์แบบนี้หากมีคัมภีร์อ่านก็คงตีความตามตัวอักษรเฉพาะคำเฉพาะประโยค และเฉพาะตอน ที่ถือว่าเป็นคัมภีร์ก็เพราะเชื่อว่าเป็นวิถีทางแสดงน้ำพระทัยของเบื้องบน ซึ่งอาจจะเพิ่มคัมภีร์ ลดคัมภีร์ หรือเปลี่ยนแปลงข้อความในคัมภีร์ได้ตามความพอพระทัย และทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องบอกล่วงหน้า และไม่จำเป็นต้องมีการประกาศอย่างเป็นทางการว่ายกเลิกของเดิมอย่างไรและตั้งแต่เมื่อใด ความหมายขัดแย้งไม่ถือว่าเป็นสำคัญสำหรับมนุษย์ดึกดำบรรพ์ เพราะมนุษย์ดึกดำบรรพ์จะเพ่งเล็งเฉพาะหน้าเท่านั้น ข้อความบางข้อความอาจจะมึนตึ๊งเป็นคาถาคามเฉพาะหน้าจนกว่าจะเสื่อมมึนตึ๊ง การตีความคัมภีร์ของมนุษย์ดึกดำบรรพ์จึงยึดเอาความเข้าใจตามตัวอักษรเป็นหลัก และเป็นที่ยอมรับเฉพาะขณะที่มึนตึ๊ง สิ้นมึนตึ๊งเมื่อไรก็ไร้ความหมายเชิงศาสนาเมื่อนั้น

กระบวนทรรศน์ที่ 2 ยุคโบราณ (Ancient Paradigm) มองว่าเอกภพมีกฎตายตัว กฎทุกกฎของเอกภพเป็นกฎนิรันดร์ จึงตายตัว แต่ยังไม่รู้วิธีการวิทยาศาสตร์จึงไม่มีใครกล้ายืนยันว่า ใคร ๆ ก็ไม่สามารถเข้าถึงกฎของเอกภพด้วยตนเอง ในช่วงนี้จึงมีเจ้าสำนักเกิดขึ้นราวกับดอกเห็ด ใครอยากได้ความจริงต้องยึดเจ้าสำนักที่ตนพอใจเป็นหลัก และหันหลังให้เจ้าสำนักอื่น ๆ ทั้งหมด ผู้ถือกระบวนทรรศน์แบบนี้ หากมีคัมภีร์ให้ตีความก็จะยึดหลักการตีความของเจ้าสำนักเป็นหลักและปฏิเสธการตีความของสำนักอื่นทั้งหมด ใครเป็นศิษย์หลายสำนักถือว่าเลวมาก ถูกตำหนิว่าเหยียบเรือสองแคม ชายหลายโบสถ์ คบไม่ได้

กระบวนทรรศน์ที่ 3 ยุคกลาง (Medieval Paradigm) มองว่าเอกภพมีกฎตายตัวก็จริง แต่ให้เพียงความสุขใจความสุขใจ จึ่งเชื่อตามศาสดาที่ยืนยันว่าความสุขในโลกหน้าเท่านั้นที่เที่ยงแท้ถาวรและยินดีทำทุกอย่างเพื่อมีความสุขในโลกหน้าตามที่ศาสดาสอน ผู้ถือกระบวนทรรศน์แบบนี้ หากมีคัมภีร์ให้ตีความก็จะตีความให้เข้าลือคดงกล่าว มิฉะนั้น ก็ไม่สนใจและถือว่าเป็นประเด็นย่อยส่งเสริมประเด็นหลัก ถ้ามองไม่เห็นก็ทิ้งไว้ก่อนจนกว่าจะเห็น

กระบวนทรรศน์ที่ 4 นวยุค (Modern Paradigm) มองว่าเอกภพมีกฎประสานกันเป็นระบบเครือข่ายที่รู้ได้ด้วยวิธีการวิทยาศาสตร์และเหตุผล ผู้ถือกระบวนทรรศน์แบบนี้ หากมีคัมภีร์ต้องตีความก็จะตีความให้สอดคล้องกับการค้นพบของนักวิทยาศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของระบบเครือข่ายของความจริง หากเรื่องใดตีความให้สอดคล้องกับวิทยาศาสตร์ไม่ได้จริง ๆ ก็จะไม่อธิบายว่าเป็นเรื่องที่พระเจ้าแทรกไว้ในคัมภีร์เพื่อทดลองความเชื่อ ความวางใจ และความรักของผู้มีศรัทธาในพระองค์ เพื่อเป็นมาตรการคัดสรรมิให้ผู้ขึ้นสวรรค์มีมากนัก

กระบวนทรรศน์ที่ 5 หลังนวยุค (Postmodern Paradigm) ว่าเอกภพมีกฎเป็นระบบเครือข่ายที่ประกอบด้วยปมข่าย ไยข่าย และตาข่าย ปมข่าย (netpoint) รู้ได้ด้วยวิธีการวิทยาศาสตร์ ไยข่าย (netline) รู้ได้ด้วยกฎตรรกะและภวคณิตศาสตร์ ตาข่าย (neteye) รู้ได้ด้วยการหยั่งรู้ เฟงญาณหรือวิรูณ์ ผู้ถือกระบวนทรรศน์นี้ หากมีคัมภีร์ต้องตีความก็มีแนวโน้มที่จะตีความแบบพหุนิยม (pluralism) ไม่ยึดมั่นถือมั่น ไม่สนใจเจตนาของผู้เขียนเท่ากับเจตนาขององค์การศาสนาที่เลือกเอาตัวบทนั้นมาเป็นคัมภีร์ของตน และตนเองก็มีหน้าที่เข้าใจและตีความให้ได้คุณภาพชีวิตสูงสุดตามเป้าหมายของศาสนาโดยรวมคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างดีที่สุดที่ปรัชญาหลังนวยุคจะคิดได้ โดยถือว่าเป้าหมายเช่นนี้มีแฝงอยู่แล้วในทุกคัมภีร์ หากแต่ศาสนิกจะต้องพยายามเข้าถึงให้มากที่สุดโดยอาศัยศรัทธาเป็นพลังขับเคลื่อน (<http://group.wunjun.com/pad/topic/279853-7683>, Post Modernism ปรัชญาหลังนวยุค จุดนัดพบระหว่างศาสนา?, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560)

สรุปแล้ว กระบวนทรรศน์ทั้ง 5 ตามกรอบวิธีคิดเป็นวิธีการในการทำความเข้าใจคนและสังคมไปพร้อม ๆ กัน หมายความว่าแนวคิดในแต่ละกระบวนทรรศน์ช่วยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจความแตกต่างของแต่ละคนและสังคม โดยความเข้าใจดังกล่าวนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าไม่มีกระบวนทรรศน์ไหนดีกว่ากระบวนทรรศน์ไหน เพราะคนในยุคนี้ย่อมอาจเป็นคนที่มีแนวคิดแบบกระบวนทรรศน์ที่ 1 ดีกว่าบรรพ์ได้ หรือคนในยุคก่อนก็อาจเป็นคนที่มีแนวคิดแบบกระบวนทรรศน์ที่ 5 หลังนวยุคได้เหมือนกัน ดังนั้น ที่ถูกต้องที่สุดสำหรับการประยุกต์ใช้กรอบวิธีคิดทั้ง 5 กระบวนทรรศน์นี้คือนำกระบวนทรรศน์ที่ทำให้ตนเองมีความสุขและเหมาะสมกับกาลสมัยมาใช้ประกอบในการดำเนินชีวิตนั่นเอง

ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิธีคิด

สังคมไทยประกอบด้วยประชากรหลากหลายรุ่น คนต่างรุ่นอาจจะมีไรแตกต่างกันมากกว่าเรื่องอายุ หนุ่มสาวสมัยนี้มีความคิดหลายอย่างที่ไม่เหมือนกับคนหนุ่มสาวสมัยก่อน การเติบโตภายใต้บริบท

สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ที่มีความเฉพาะตัวในแต่ละยุค เป็นปัจจัยสำคัญที่หล่อหลอมให้คนในแต่ละรุ่นมีอุปนิสัยและวิถีคิดที่แตกต่างกัน (<http://www.thaihealthreport.com/-2559-c1e4g>, รายงานสุขภาพคนไทย, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560) ดังนั้นหากตามทฤษฎีเจเนอเรชันทั้ง 5 ที่แสดงแล้ว เช่นเดียวกัน แนวคิดของคนในสังคมแต่ละยุคสมัยก็มีความแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาตามกรอบวิถีคิดทั้ง 5 กระบวนทรรศน์ที่กล่าวแล้ว ฉะนั้น การวิเคราะห์ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิถีคิดในที่นี้จึงเป็นการวิเคราะห์ในประเด็นความแตกต่างที่มีอยู่ในคนแต่ละคนและสังคมแต่ละสังคม โดยความแตกต่างนี้ หากมองตามทฤษฎีเจเนอเรชันด้วยกระบวนทรรศน์ทั้ง 5 ตามกรอบวิถีคิดแล้ว จะเห็นถึงมุมมองเกี่ยวกับคนและกาลเวลาว่ามีผลต่อคุณลักษณะ นิสัย และการให้คุณค่าได้ ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้เขียนจะนำเสนอเป็นประเด็น ๆ ไปดังนี้

1. ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิถีคิด ระดับมูลฐาน

ประเด็นนี้เป็นการมองถึงความสัมพันธ์กันระหว่างทฤษฎีเจเนอเรชัน กลุ่มที่ 1 คือ ไชเลนต์ เจเนอเรชัน และกลุ่มที่ 2 คือ เจเนอเรชันบี กับกระบวนทรรศน์ที่ 1 คือ ดึกดำบรรพ์ และกระบวนทรรศน์ที่ 2 คือ ยุคโบราณ ในกระบวนทรรศน์ทั้ง 5 ของกรอบวิถีคิด ด้วยว่าทฤษฎีเจเนอเรชัน กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ล้วนเป็นปัจจัยทำให้ทรัพยากรมนุษย์กลายเป็นคนที่ชอบระเบียบแบบแผน ทุ่มเทให้กับการทำงานและองค์กรเป็นอย่างมาก มีความจงรักภักดีต่อนายจ้างและประเทศชาติ เคารพกฎหมาย กฎเกณฑ์ และกติกามีความอดทนสูง ประหยัด อุดม เคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณี และมีลักษณะอนุรักษ์นิยม ซึ่งการมีคุณลักษณะ นิสัย และการให้คุณค่าดังกล่าวนี้รับอิทธิพลมาจากเจเนอเรชันดังกล่าว ในขณะที่เดียวกัน คนในกลุ่มไชเลนต์เจเนอเรชันและกลุ่มเจเนอเรชันบีก็อยู่ในกระบวนทรรศน์ของกรอบวิถีคิด กระบวนทรรศน์ที่ 1 และกระบวนทรรศน์ที่ 2 ด้วย จึงทำให้เป็นกลายเป็นคนเช่นนั้น ที่กล่าวเช่นนี้ก็เพราะว่าคนในกระบวนทรรศน์ดังกล่าวนี้ถูกอบรมกล่อมเกลามาให้เชื่อในบางสิ่งบางอย่างที่มีอำนาจเหนือตนเอง การได้มาหรือการสูญเสียที่เกิดขึ้นกับตนเองล้วนมาจากผู้มีบารมี และสอนให้เชื่อในสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาโดยไม่ต้องสงสัยหรือตั้งคำถาม ให้ปฏิบัติตามเท่านั้นแล้วจะดีไปเอง ดังนั้น คนในเจเนอเรชันและกระบวนทรรศน์นี้จึงเป็นคนที่ระเบียบวินัยสูงและมีความเป็นนักรักษาด้วย

2. ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิถีคิด ระดับกลาง

ประเด็นนี้เป็นการมองถึงความสัมพันธ์กันระหว่างทฤษฎีเจเนอเรชัน กลุ่มที่ 3 คือ เจเนอเรชันเอกซ์ และกลุ่มที่ 4 คือ เจเนอเรชันวาย กับกระบวนทรรศน์ที่ 3 คือ ยุคกลาง และกระบวนทรรศน์ที่ 4 คือ นวยุค ในกรอบวิถีคิด ด้วยว่าเจเนอเรชันดังกล่าวเป็นปัจจัยทำให้ทรัพยากรมนุษย์กลายเป็นคนที่ให้ความสำคัญกับหน้าที่การงานและครอบครัวเสมอเหมือนกัน ชอบทำอะไรทุกอย่างด้วยตัวเองเพียงลำพัง เป็นตัวของตัวเองสูง มีความคิดเปิดกว้าง มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่ยึดติดในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถือสืบต่อกันมา มักปรับตัวกับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ได้ดี มีความต้องการความชัดเจนในการทำงาน ชอบทำงานเป็นทีม ต้องการคำชื่นชมยินดี และชอบพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง ซึ่งการมีคุณลักษณะ นิสัย และการให้คุณค่าดังกล่าวนี้รับอิทธิพลมาจากเจเนอเรชันเอกซ์และเจเนอเรชันวาย ในขณะเดียวกัน

คนในกลุ่มเจเนอเรชันดังกล่าวก็อยู่ในกระบวนการทรงสนของกรอบวิธีคิด กระบวนการทรงสนที่ 3 และกระบวนการทรงสนที่ 4 ด้วย จึงทำให้เป็นคนลักษณะเช่นนั้น กล่าวคือคนในกระบวนการทรงสนเหล่านี้ถูกสอนให้เชื่อในกฎเกณฑ์ที่วางไว้หรือให้ยืนยันความเป็นไปของสรรพสิ่งด้วยเหตุผล ไม่มีความเชื่อและการปฏิบัติที่ขัดแย้งกับหลักวิทยาศาสตร์ เรียกว่าเป็นกระบวนการทรงสนที่ฝึกฝนคนให้มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงมากนั่นเอง

3. ทฤษฎีเจเนอเรชันกับกรอบวิธีคิด ระดับสูง

ประเด็นนี้เป็นการมองถึงความสัมพันธ์กันระหว่างทฤษฎีเจเนอเรชัน กลุ่มที่ 5 คือ เจเนอเรชันแซต กับกระบวนการทรงสนที่ 5 คือ หลังนวยุค ในกรอบวิธีคิด ด้วยว่าเจเนอเรชันดังกล่าวเป็นปัจจัยทำให้ทรัพยากรมนุษย์กลายเป็นคนที่มีความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีและการสื่อสารผ่านโลกออนไลน์เป็นอย่างดี เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เร็ว ชอบแนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจหรือการแลกเปลี่ยน อยากเป็นเจ้าของธุรกิจมากกว่าทำงานให้ใคร และชอบทำงานอิสระ ซึ่งการมีคุณลักษณะ นิสัย และการให้คุณค่า เช่นนี้จนกว่าได้รับอิทธิพลมาจากเจเนอเรชันแซต ในขณะเดียวกัน คนในกลุ่มเจเนอเรชันนี้ก็อยู่ในกระบวนการทรงสนของกรอบวิธีคิด กระบวนการทรงสนที่ 5 ด้วย จึงทำให้กลายเป็นคนลักษณะเช่นนั้น กล่าวคือคนในกระบวนการทรงสนนี้ถูกสอนให้มีความสนใจในการสร้างคุณภาพของตนเองและสรรพสิ่งเป็นหลัก หมายความว่ากระบวนการทรงสนนี้มุ่งผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นกับทุกฝ่ายเป็นหลัก ไม่ให้ความสำคัญกับวิธีการคิดที่ถึงแม้จะประกอบไปด้วยเหตุผล แต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดมรรคผลต่อตนเองและสังคมได้ ดังนั้น ทั้งเจเนอเรชันทั้งกระบวนการทรงสนนี้จึงเป็นการบูรณาการแนวคิด วิธีการ และการปฏิบัติแบบเดิม ๆ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้และการปฏิบัติแบบใหม่ ๆ ที่เป็นไปได้และสามารถก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดด้วย

บทสรุป

ความแตกต่างของคนแต่ละเจเนอเรชัน ตั้งแต่อุปนิสัย สภาวะแวดล้อมที่หล่อหลอมประสบการณ์ ในวัยเด็ก มุมมองด้านการทำงาน การให้คุณค่ากับเรื่องต่างๆ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละรุ่น ลักษณะนิสัยต่างๆ ของคนแต่ละเจเนอเรชันเป็นผลพวงมาจากประสบการณ์ในแต่ละช่วงวัยของการเติบโตที่แตกต่างกัน รุ่นไซเลนต์เดบโตมาในช่วงสงครามโลกและภาวะที่เศรษฐกิจโลกตกต่ำ เบบี้บูมเมอร์เกิดในยุคหลังสงครามโลกและเป็น ยุคฟื้นฟูเศรษฐกิจ เจเนอเร็กซ์เกิดมาในยุคที่เศรษฐกิจเฟื่องฟูแล้ว ส่วนเจเนอเรซีเดบโตมาในช่วงที่เทคโนโลยีพัฒนาอย่างก้าวกระโดด (<http://www.thaihealthreport.com/-2559-c1e4g>, รายงานสุขภาพคนไทย, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560) และเจเนอเรชันแซตเกิดมาด้วยการเลี้ยงดูที่เพียบพร้อม เทคโนโลยีทันสมัยและแพร่หลาย รวมถึงองค์ความรู้ เพียงกระดิกนิ้วก็ได้สิ่งที่ต้องการ และมีตัวเลือกมาก (<http://www.thaitrainingzone.com/HrdNewsDetail.asp?id=634>, สแกนนิสัย “คน 4 เจเนอเรชัน” แม้ต่างกันก็อยู่ร่วมกันได้, สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560) ส่วนกระบวนการทรงสนทั้ง 5 ในกรอบวิธีคิดก็เป็นแนวคิดของการมองทรัพยากรมนุษย์กับกาลเวลาที่แตกต่างกัน โดยกระบวนการทรงสนที่ 1 ดิกดำบรรพ์ และ 2 ยุคโบราณ เน้นให้ความสำคัญกับแนวคิดแบบอนุรักษนิยม กระบวนการทรงสนที่ 3 ยุคกลาง และ 4 นวยุค เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและกฎธรรมชาติ ส่วนกระบวนการที่ 5 หลังนวยุค เน้นให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่มีให้เป็นประโยชน์สุขและเหมาะสมกับตนเอง สังคม และโลก สรุปแล้ว ทฤษฎีเจเนอเรชันทั้ง 5 และกระบวนการทั้ง 5 ในกรอบวิธีคิด นับได้ว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงเป็นหลักการที่ช่วยให้เข้าใจในทรัพยากรมนุษย์และกาลเวลาได้ดี กล่าวคือทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะ นิสัย และการให้คุณค่าที่มีอยู่ในทรัพยากรมนุษย์ที่เกิดต่างเจเนอเรชันกันและทำให้ทราบถึงอิทธิพลของรูปแบบความเชื่อและพฤติกรรมที่ทรัพยากรมนุษย์มีในแต่ละกระบวนการ โดยแต่ละกระบวนการที่ทรัพยากรมนุษย์ได้รับอิทธิพลนั้นมีจุดเด่นและจุดด้อยแตกต่างกันไป แต่ความแตกต่างที่มีในทรัพยากรมนุษย์นั้นไม่ใช่จุดที่จะสามารถบอกได้ว่ากระบวนการไหนเหมาะสมกับทรัพยากรมนุษย์มากที่สุดได้ เพราะทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละกระบวนการสามารถพัฒนาได้อย่างไม่มีขอบเขตหรือแม้มีขอบเขตด้านเนื้อหาตามแต่ละกระบวนการ แต่ก็ยังเป็นขอบเขตที่สามารถข้ามขอบเขตของแต่ละกระบวนการได้อย่างหาที่สุดไม่ได้เหมือนกัน

ตารางแสดงความสัมพันธ์กันในเชิงเนื้อหาระหว่างทฤษฎีเจเนอเรชันกับกระบวนการของกรอบวิธีคิด

ทฤษฎีเจเนอเรชัน	กระบวนการของกรอบวิธีคิด	ระดับความสัมพันธ์กัน
ไซเลนต์เจเนอเรชัน (Silent generation) เจเนอเรชันบี (Baby Boomer Generation)	กระบวนการต้นตึกดำบรรพ์ (Primitive Paradigm) กระบวนการโบราณ (Ancient Paradigm)	ระดับมูลฐาน
เจเนอเรชันเอกซ์ (Generation X) เจเนอเรชันวาย (Generation Y)	กระบวนการยุคกลาง (Medieval Paradigm) กระบวนการนวยุค (Modern Paradigm)	ระดับกลาง
เจเนอเรชันแซด (Generation Z)	กระบวนการหลังนวยุค (Postmodern Paradigm)	ระดับสูง

บรรณานุกรม

กิริติ บุญเจือ. (2546). *ปรัชญาอรรถปริวรรตของมนุษยชาติ (ช่วงพหุนิยม) ชุดปรัชญาและศาสนาเซนต์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

กฤษณ์ รักชาติเจริญ. (2557). การจัดการบริการสาธารณะ. กรุงเทพฯ: *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ (ประเทศไทย)*.

<https://highlight.kapook.com/view/83492>. มาดูกัน.คน 8 เจเนอเรชัน คุณอยู่ในกลุ่มไหนนะ?. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560.

<http://www.thaitrainingzone.com/HrdNewsDetail.asp?id=634>. สแกนนิสัย “คน 4 เจเนอเรชั่น”
แม้ต่างกันก็อยู่ร่วมกันได้. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560.

<http://group.wunjun.com/pad/topic/279853-7683>. Post Modernism ปรัชญาหลังนวยุค จุดนัด
พบระหว่างศาสนา?. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560.

<http://www.komchadluek.net/news/edu-health/244212>. ส่องพฤติกรรมสุขภาพคนไทยแต่ละเจ
เนอเรชั่น. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560.

<http://www.thaihealthreport.com/-2559-c1e4g>. รายงานสุขภาพคนไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 11
พฤษภาคม 2560.

<http://www.thairath.co.th/content/475518>. สแกนเจเนอเรชั่นคนไทย พลังสำคัญผลักดันเศรษฐกิจ
ดิจิทัล. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560.

<https://www.gotoknow.org/posts/605145>. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนทรรศน์ 5. สืบค้นเมื่อวันที่ 11
พฤษภาคม 2560.